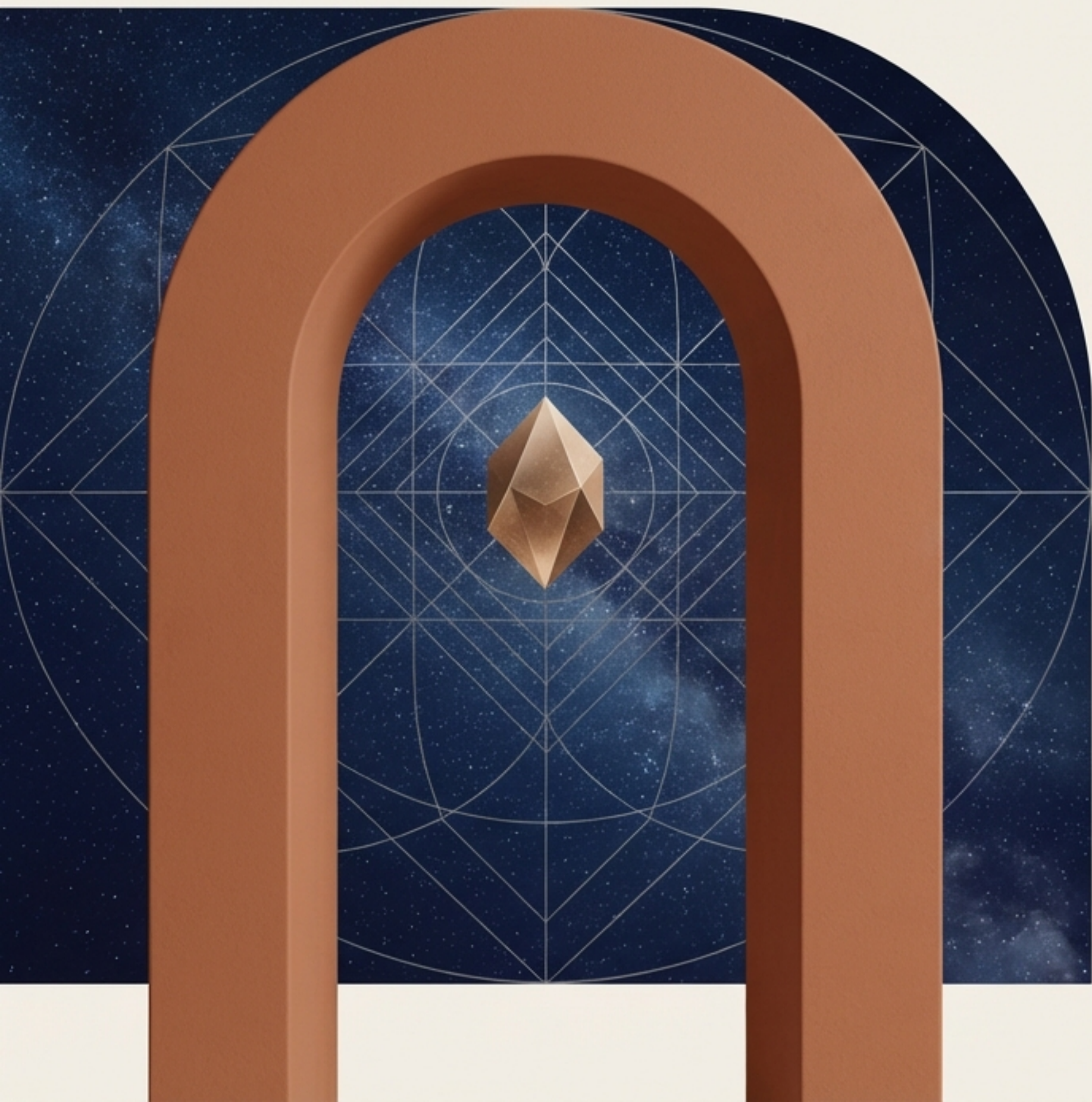

Šviesos arkos ontologija: Nuo Šliogerio sątvaro iki filognozinės transcendencijos

Kritinė A. Šliogerio filosofinės
sistemos analizė ir praplėtimas

Žmogaus sątvaro mįslė: Ar fenomenologinė patirtis yra riba?

Arvydas Šliogeris savo veikale „Niekis ir Esmas“ pateikė radikalią žmogaus metafiziką, žvelgdamas į jį iš vidaus. Jo teigimu, egzistuoja riba, kurios autentiška patirtis peržengti negali.

Bet ar ši riba yra galutinė? Filognozija teigia, kad racionalus mąstymas leidžia pamatyti tai, kas slypi anapus. Ši prezentacija tyrinėja, kaip ši riba yra „peržengiama ir pakankamai produktyviai“.

Šliogerio „Šviesos arka“: Trys pamatiniai sąmonės poliai

Šliogeris apibrėžia tris esminius žmogaus sąmonės polius, kurie formuoja mūsų tikrovės patirtį. Tai yra vidinės olos pagrindiniai dėmenys.

TARSI-ESMAS

Iš Niekio kylanti
„trečiarūšė realybė“

NIEKIS

Subjektyvus, vidinis
polius; ramybės būseną

ESMAS

Objektyvus, išorinis polius;
sandūra su tikrove

Radikali imanencija ir radikali transcendencija: Klepsidros principas

Subjektyvus polius

„Giliausia žmogaus savastis“,
ramybės būseną, susijusi su miegu.
Tai pagrindinis išorinės žmogaus
sielos komponentas.

Objektyvus polius

Sandūra su tikrove. Tikri gamtiniai
daiktai. „Nežmogiška sritis“, parodanti,
kad žmogus nėra vienintelis tikras.

Tarsi-Esmas: „Niečio falsifikatas“ ir utopinė terpė

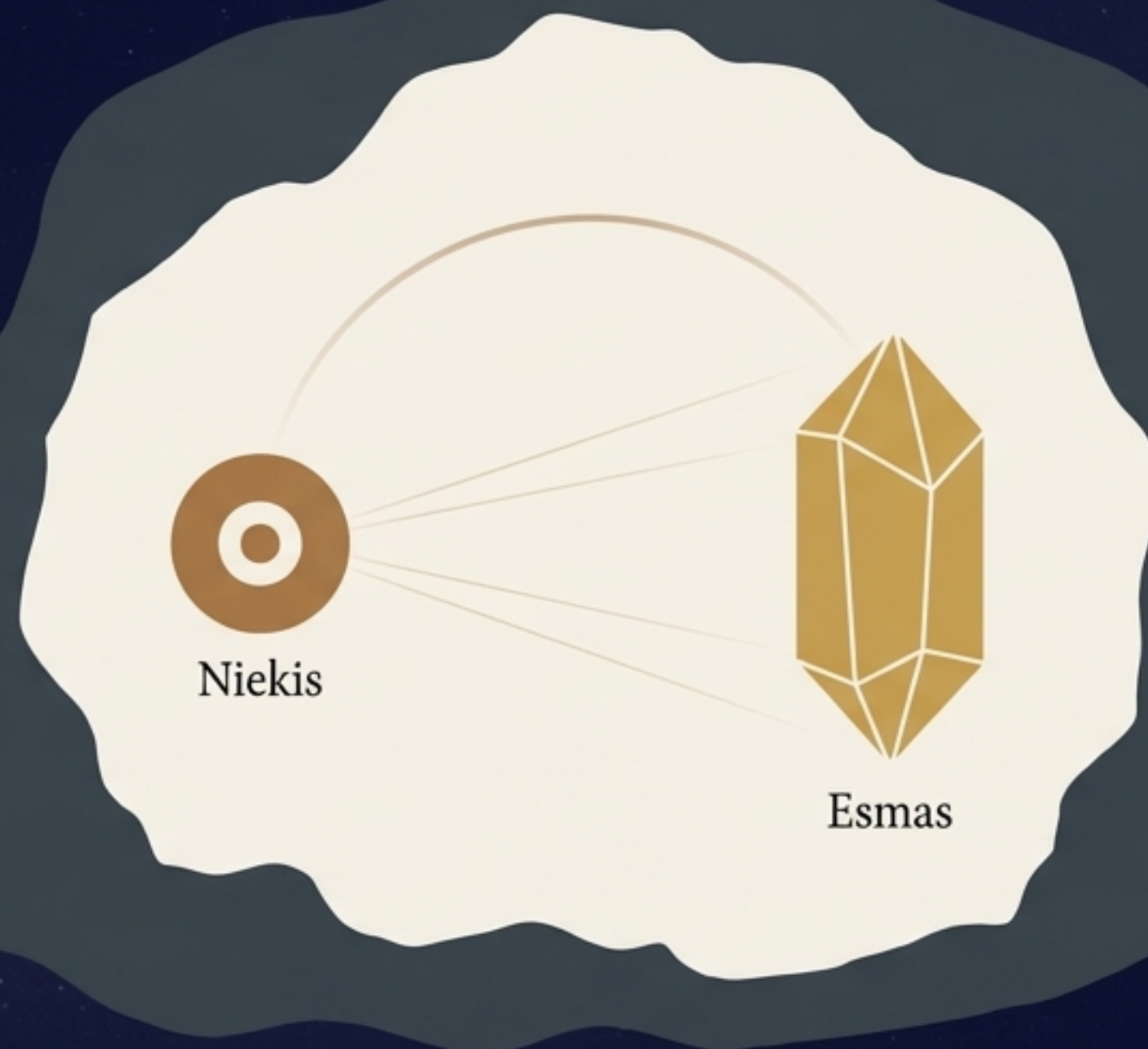
Pagal Šliogerį, Tarsi-Esmas kyla iš vidinio subjektyvumo (Niečio). Tai – „trečiarūšė realybė“, hologramos, atitraukiančios nuo tikrosios būties (Esmo).

Jo filotopijos principas: grįžti prie Esmo, ribojant Tarsi-Esmo kūrimą. Žmogus turi vengti „iškristi“ į šią utopinę terpę ir išlaikyti būtišką orientaciją.

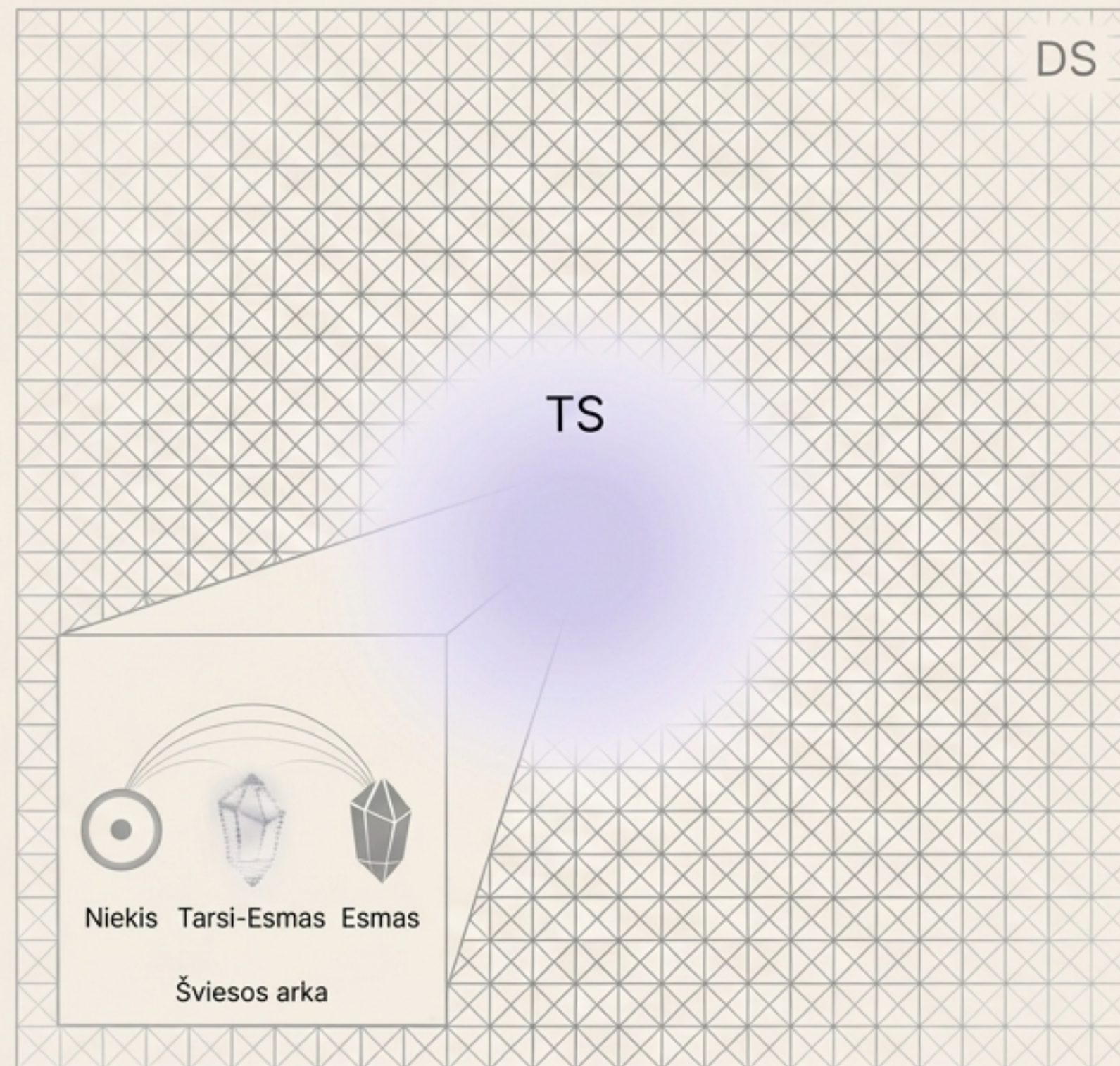
Žingsnis anapus: O kas, jei Šviesos arka tẽra vidinẽ ola?

Filognozija siũlo radikaliai pakeisti perspektyvą. Racionalus protas, o ne vien juslinẽ patirtis, leidžia pamatyti platesnį vaizdą. Mes žvelgiame ne iš olos vidaus, o į pačią olą iš išorės.

Tikroji būties architektūra: Didžioji Sieva ir Transcendentalinis Subjektas

Filognozija postuluoja gilesnę, racionaliai suvokiamą struktūrą, kuri *kuria* fenomenologinę patirtį. Šliogerio dėmenys nėra galutiniai – jie yra antrinės realybės formos.

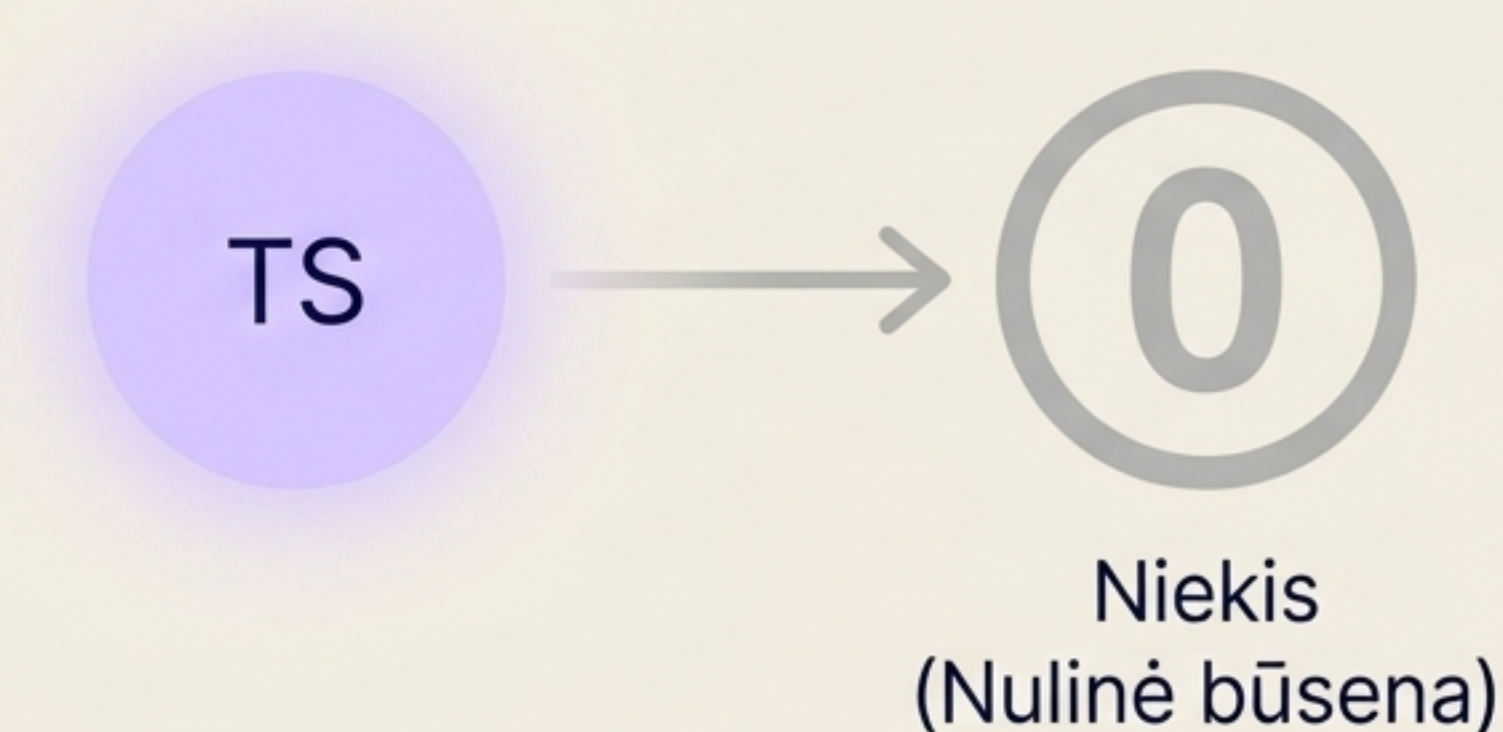

`DS (TS [Niekis; Tarsi-Esmas; Esmas])`

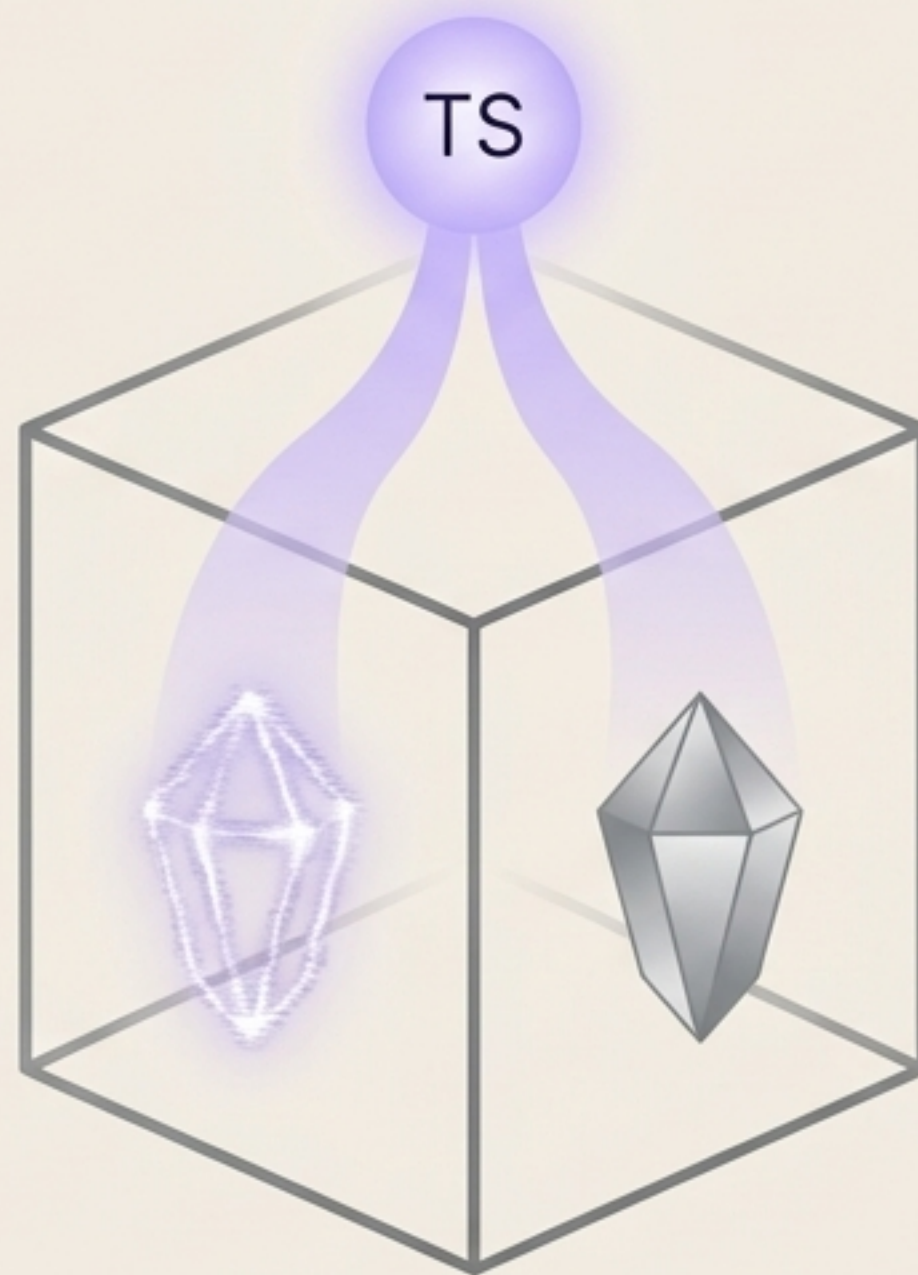
Niekis peržiūrėtas: Ne tuštuma, o nulinė būseną

Žvelgiant iš didžiosios sievos perspektyvos, Niekis nėra absoliuti tuštuma. Tai – pasyvi, „nulinė transcendentalinio subjekto (TS) būseną“.

Tai antrinė, o ne pirminė realybė. Tai pradinis taškas gyvūno sąmonėje, o ne ontologinė pabaiga. Pats TS negali būti Niekis, nes tai būtų loginis prieštaravimas.

Esmas ir Tarsi-Esmas: Dvi holografinės projekcijos

Tarsi-Esmas

Tai ne „Niekio falsifikatas“, o paties TS generuojamas vidinio pasaulio informacinis srautas. Jis kyla iš gilesnės realybės nei Niekis.

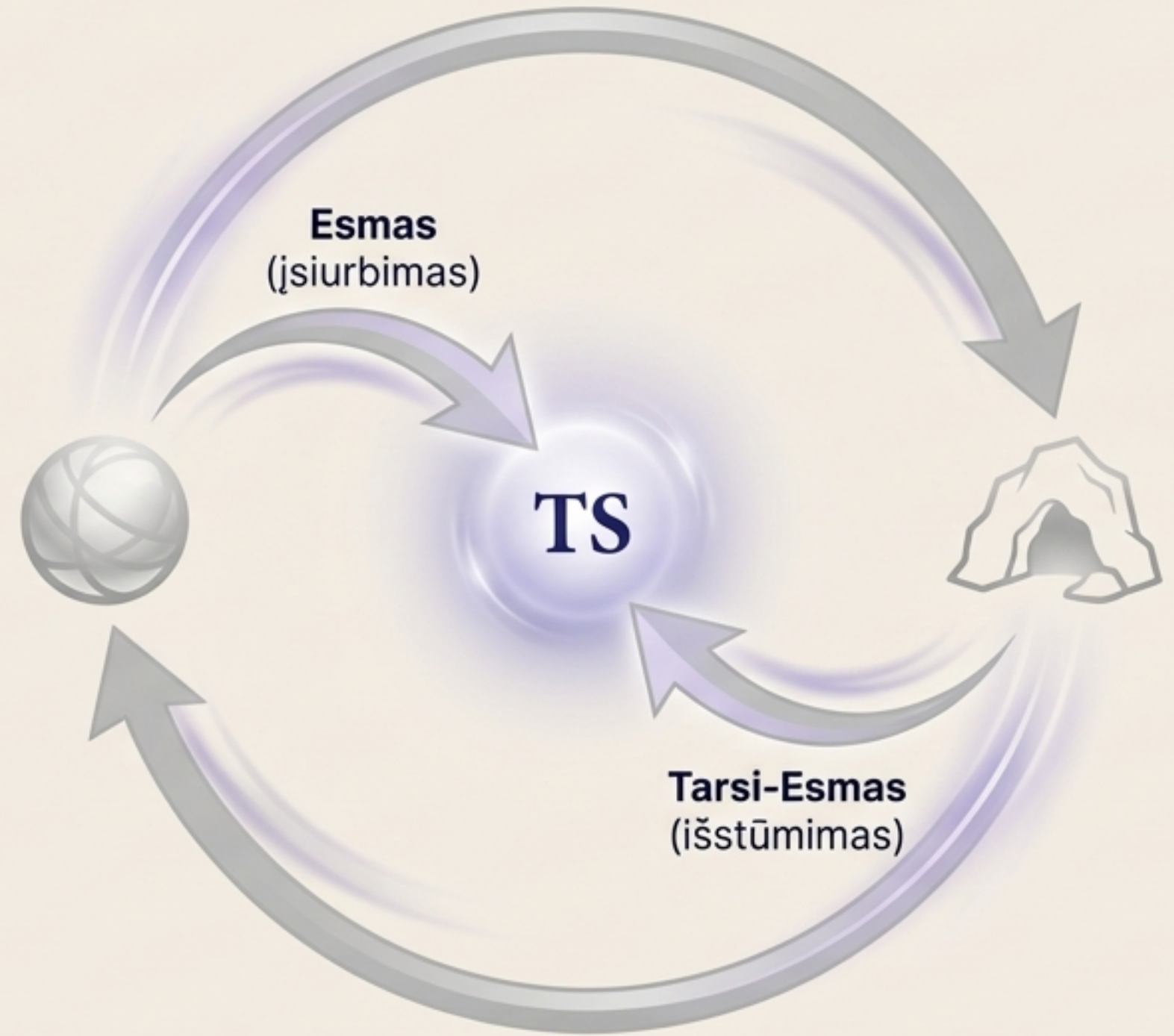
Esmas

Tai ne galutinė tikrovė, o TS sukurta išorinio pasaulio projekcija vidinėje oloje. Tai „signalų sintezė“, rodanti tikrą pasaulį, kokį sugeba sujungti išorinis žmogus.

Kognityvinis ratas: Kam skirta vidinė ola?

Šliogerio aprašyta sąveika yra fundamentalus procesas. Išorė įsiurbiamą į vidų (Esmas), o vidus išstumiamas į išorę (Tarsi-Esmas). Šis procesas vyksta transcendentaliniame subjekte.

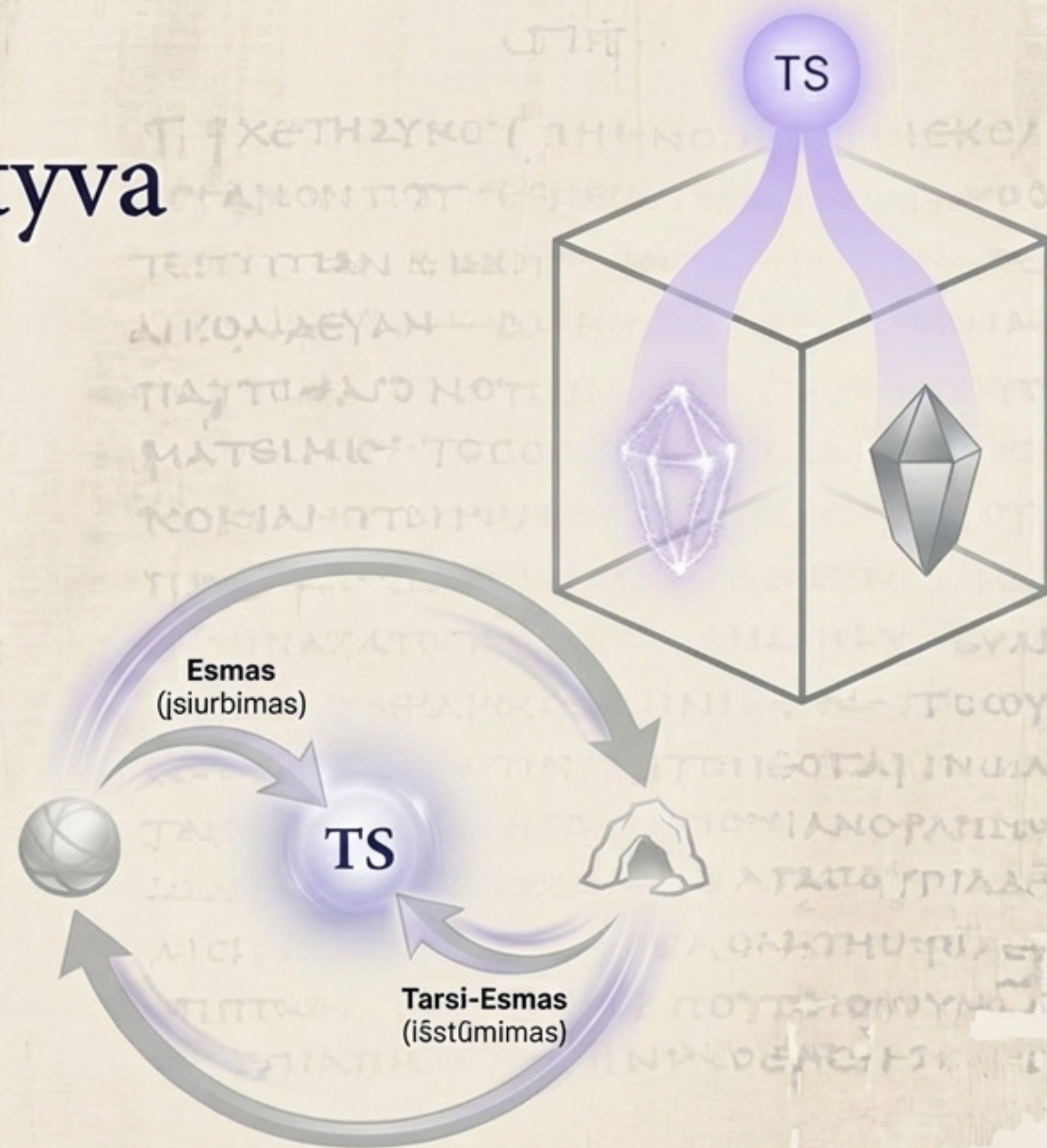
Pagrindinis sątvaro tikslas – „generuoti informaciją gnostinėje sintezėje“. Pažinimas yra pagrindinė žmogaus veikla.

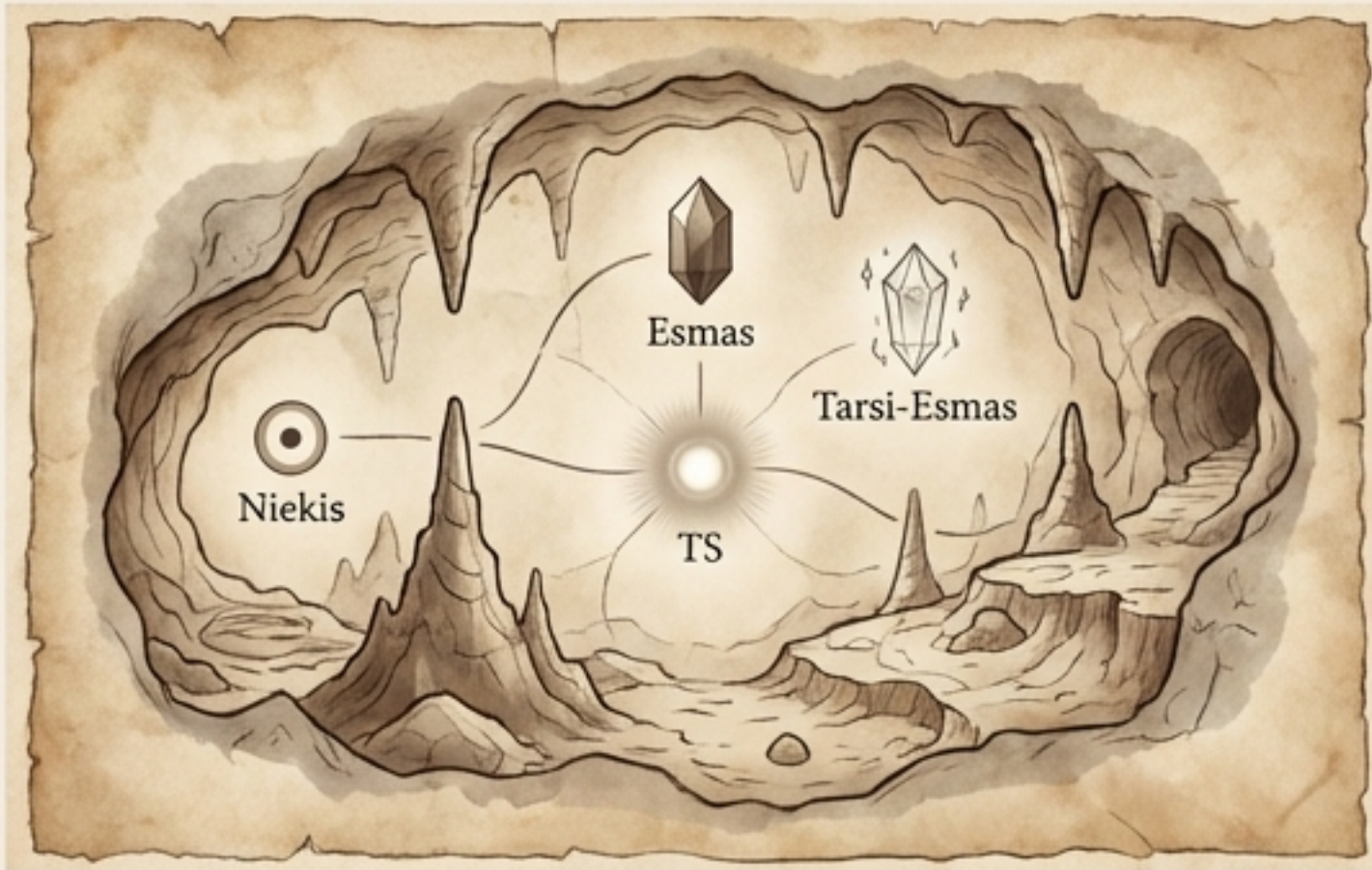
Senųjų gnostikų aidas: Iš naujo atrasta perspektyva

Žmogaus matymas iš dieviškos, kosminės perspektyvos nėra naujas principas. Filognozija pratęsia senąją tradiciją, prasidėjusią nuo gnostikų mitų, kuri mūsų laikais buvo primiršta.

Ši tradicija buvo iš naujo prisiminta XX amžiuje, atradus Nag Hammadi Hammadi rankraščius.

Du būtinieji žemėlapiai: Fenomenologinis ir Racionalus

Vidinės olos žemėlapis

A. Šliogerio principas būtinas norint suprasti autentiškos patirties struktūrą. Tai tiesa iš subjekto perspektyvos.

Kosmoso žemėlapis

Filognozijos principas būtinas norint suprasti pačią olą ir jos vietą pirminėje būtyje (Didžiojoje Sievoje). Tai tiesa iš išorės perspektyvos.

Kelias į aukštesnį žinojimą

Tikroji tiesa nepasiekiamama vien fenomenologiškai. Žmogus yra tiek nutolęs nuo tiesos, kad pažinimas tampa jo pagrindine veikla.

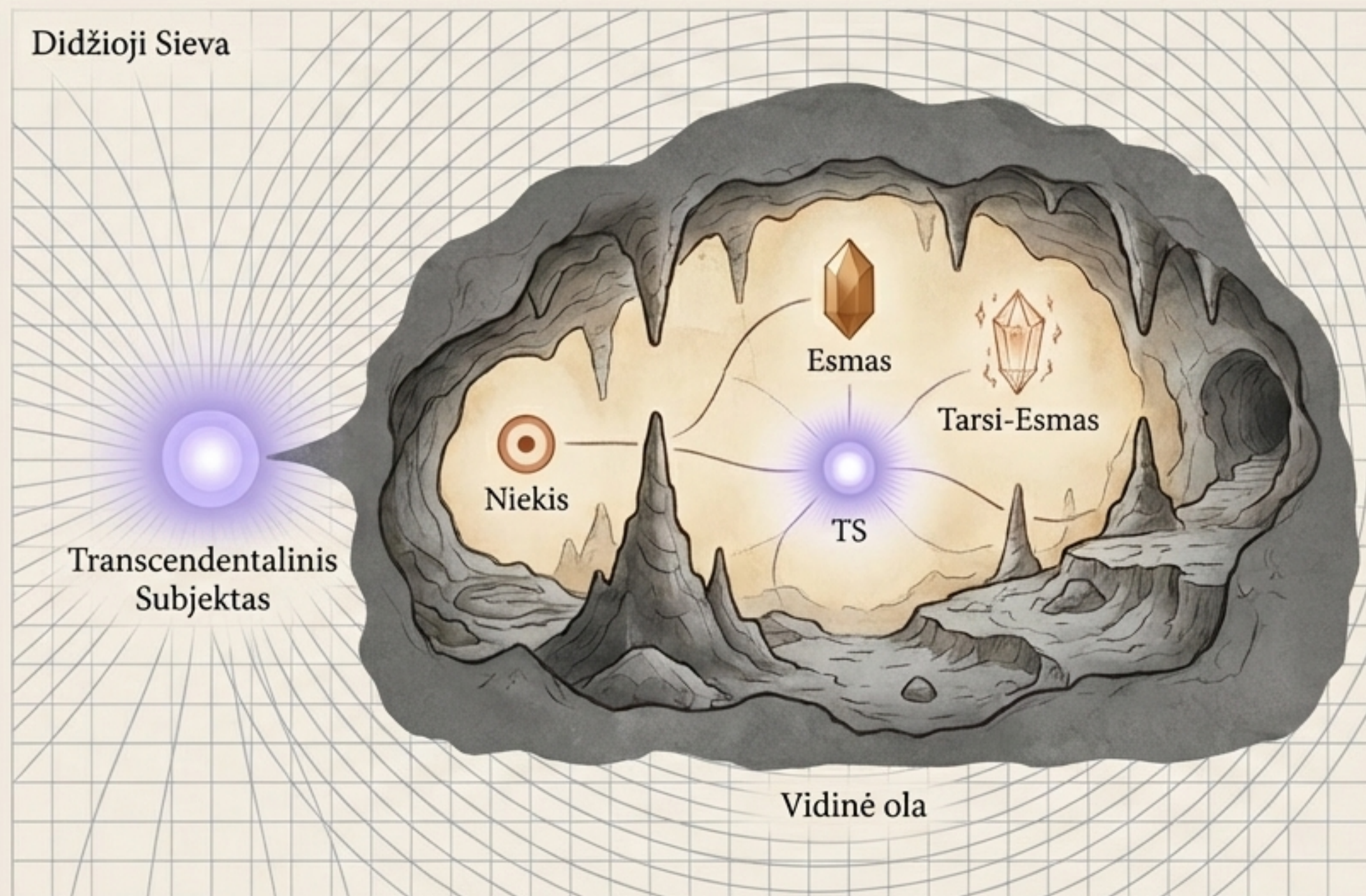
Tikslas – priartėti prie pirmapradės būties, įveikiant vidines iliuzijas. Tam reikia abiejų: autentiškos patirties ir ją peržengiančio racionalaus proto, kuris „parodo daug kartų daugiau“.

Išvada: Dialogas, o ne paneigimas

Filognozija nepaneigia A.
Šliogerio įžvalgų – ji jas papildo,
įstatydama į platesnį
ontologinį kontekstą.

Šliogerio „Šviesos arka“ yra ne
galutinė realybė, o galingas,
subjekto sukurtas įrankis
„trečiarūšėje hologramoje“,
kurią vadiname savo pasauliu.

„Tik taip galima pasiekti aukščiausią žinojimo lygį, įmanomą juodojo drakono sąmonei.“

NiekisEsmas 13 (2025)

Transcendentalinis
Subjektas

Vidinė ola